

**Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка**

**Кафедра археології, спеціальних історичних
і правознавчих дисциплін**

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Як себе захистити: юридичний механізм захисту прав людини, Українська
Викладачі	Адамовський Володимир Іванович, кандидат історичних наук, доцент
Профайл викладачів	https://kaf-asipd.kpnu.edu.ua/?page_id=297
Е-mail:	adamovskuy@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=7552
Консультації	Консультації проводяться щовівторка кожної неділі о 15.00 год.

2. Анотація до курсу

Одним із актуальних питань протягом всього існування людства залишається питання прав людини, можливість їх реалізації та захисту. Утвердження, забезпечення, реалізація прав людини є важливим показником, що вказує на демократичність та соціальність держави, а також на те, що така держава є правовою.

Гарантії дотримання прав людини та їх захисту закріплені як в національних, так і в міжнародних нормативних актах. Так, частиною п'ятою статті 55 Конституції України, кожному гарантується захист своїх прав, свобод та інтересів від порушень і протиправних посягань будь-якими не забороненими законом засобами. Такий підхід відповідає проявам верховенства права, що не обмежується лише законодавством, а містить і інші соціальні регулятори, норми моралі, традиції, звичаї тощо.

3. Мета та завдання курсу

Метою навчальної дисципліни є поглиблення знань щодо інструментарію науки про права та свободи людини і громадянина, забезпечення їх реалізації, охорони та захисту, гармонізації національного законодавства з міжнародно-правовими стандартами, а також формування навичок щодо розв'язування складних практичних задач під час професійної діяльності з охорони й захисту прав і свобод людини.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- розгляд основних підходів та наукових засад дослідження прав людини;
- формування самостійного мислення, навичок аналізу проблемних питань щодо юридичного механізму захисту прав людини;
- формування понятійного апарату, що використовується в межах

юридичного механізму захисту прав людини та вміння ним користуватися;

- поглиблення знань прикладного характеру щодо механізмів захисту прав людини, передбаченими вітчизняним законодавством та міжнародною практикою.

4. Формат курсу

Стандартний курс (очний, заочний).

5. Компетентності та результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі фахові компетентності:

- володіти концептуальними знаннями про засади і правові інститути загальної теорії прав і свобод людини і громадянина;
- знати нормативно-правові основи закріплення та реалізації основних прав та свобод людини і громадянина в Україні;
- проводити наукові дослідження з проблематики прав і свобод людини і громадянина, виявляти актуальні теоретичні і практичні питання механізму захисту прав людини;
- критично осмислювати й логічно розв'язувати складні правові задачі та проблеми, що потребують міждисциплінарних підходів;
- визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, виявляти та критично й системно аналізувати проблеми механізму реалізації прав та свобод людей і громадянина;
- формувати правові позиції й належним чином обґрунтовувати їх, посилаючись на норми чинного вітчизняного законодавства, положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (ЄКПЛ), прецедентну практику ЄСПЛ;
- застосовувати норми права, розуміти правовий характер і значення документів, створювати й оформлювати різні види документів відповідно до правил;
- проводити правороз'яснювальну та правопросвітницьку роботу, консультувати з питань захисту прав і свобод людини і громадянина;
- свідомо реалізовувати конституційні права, свободи та обов'язки громадянина України, мати активну громадянську позицію;
- поважати честь і гідність людини, діяти згідно з вимогами професійної етики;
- систематично підвищувати рівень професійної компетентності, у т. ч. самостійно, продовжувати навчання з високим ступенем автономії.
- конструктивно взаємодіяти з колегами, експертами, у т. ч. з інших галузей знань, узгоджувати дії у процесі спільної діяльності під час навчання, виконання професійних обов'язків, вирішуючи складні правові питання.

Студент повинен продемонструвати наступні результати навчання:

- розуміння правових процесів і явищ на основі інформації,

отриманої з різних джерел, формулювання та висловлювання обґрунтованих суджень;

- вміння дискутувати на теми реалізації та захисту прав людини, висловлювати власні позиції;

- мати активну громадянську позицію, виявляти та адекватно реагувати на факти порушення чинного законодавства у сфері прав і свобод людини і громадянина;

- вміння проводити науково-правові дослідження з проблематики прав та свобод людини та громадянина;

- дотримання академічної доброчесності;

- навички аналізу й узагальнення теорій, концепцій, підходів, критичного оцінювання суперечливих наукових позицій щодо проблематики прав і свобод людини і громадянина;

- вміння демонструвати власне обґрунтоване бачення шляхів розв'язання проблеми;

- вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно використовувати правничу термінологію;

- збирати та опрацьовувати інформацію з різних джерел;

- активно використовувати інформаційні технології і бази даних у правничій діяльності;

- дотримання професійних стандартів, професійної етики, у т. ч. щодо нерозголошення конфіденційної інформації;

- усвідомлення необхідності у самовдосконаленні, систематичному підвищенні професійного рівня;

- уміння розробляти документи у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина з дотриманням вимог, процесуальних строків;

- здатність ефективно працювати в команді за узгодженим планом, оцінювати та коригувати його, своєчасно та якісно виконувати доручення, виявляти ініціативу;

- здатність надавати консультації з питань щодо можливих способів захисту прав, інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях;

- здатність аналізувати сучасний стан, проблеми і перспективи вітчизняного механізму захисту прав людини, усвідомлювати і пояснювати необхідність гармонізації національного законодавства з міжнародними та європейськими стандартами, оцінювати їх вплив на національне законодавство;

- уміння організувати правопросвітницькі заходи з метою підвищення рівня правової культури населення, розробити навчально-методичні матеріали;

- розуміння особливостей правового регулювання у сфері реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність аналізувати та узагальнювати судову практику, у т. ч. акти Конституційного Суду України, практику ЄСПЛ та використовувати відповідні результати для обґрунтування правової позиції, формування правових висновків;

- уміння збирати документи, інші матеріали для вирішення правової проблеми, працювати з матеріалами справи, аналізувати їх, робити виписки,

копії, обирати адекватні форми та засоби захисту прав та свобод людини і громадянина;

- навички з підготовки актів застосування права відповідно до правового висновку у різних правових ситуаціях, складання заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Для всіх спеціальностей здобувачів вищої освіти ОС магістр.	
Рік навчання/ рік викладання	2024-2025	
Семестр вивчення	другий	
нормативна/вибіркова	вибіркова	
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС	
Загальний обсяг годин	120 год.	
Кількість годин навчальних занять	40 год.	
Лекційні заняття	20 год.	
Практичні заняття	0 год.	
Семінарські заняття	20 год.	
Лабораторні заняття	0 год.	
Самостійна та індивідуальна робота	80 год.	
Форма підсумкового контролю	залік	

7. Пререквізити курсу

Перелік попередньо прослуханих курсів (тобто які базові знання потрібні для успішного опанування компетентностями: «Основи теорії держави і права», «Конституційне право України», «Цивільне та сімейне право»).

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.

9. Політики курсу

Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають один вид письмової роботи - реферат.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел списування, втручання в роботу

інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної не доброчесності. Виявлення ознакакадемічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

10. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за рейтинговою системою зі 100-бальною шкалою та шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F) та національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно; зараховано, не зараховано).

Зі 100 балів, студент впродовж семестру може набрати максимально 100 балів, з яких: 20– поточне оцінювання

50 – виконання студентами модульної контрольної роботи 30– виконання студентами самостійної роботи.

Кінцева оцінка успішності студента формується шляхом додавання балів, що студент отримав за участь в роботі впродовж семестру та балів, який студент отримав на екзамені. Кінцева оцінка набуває вигляду як за національною шкалою, так за 100-бальною шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

Студент вважається допущеним до підсумкового контролю при умові: обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх практичних занять, виконання самостійної роботи, що передбачена навчальним планом дисципліни.

11. Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни. Розподіл балів, які отримують студенти:

1-3 бали (початковий рівень). Студент володіє матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними. Слабко усвідомлюється мета навчально-пізнавальної діяльності, даються відповіді лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні».

4-6 балів (середній рівень). Студент володіє початковими знаннями з антропології, знає близько половини навчального матеріалу, здатний його відтворити. Проте слабо орієнтується в поняттях, визначеннях, а самостійне опрацювання навчального матеріалу з історії первісного суспільства викликає певні труднощі.

7-9 балів (достатній рівень). Студент вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить логічні

висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації. Подається чітке

тлумачення понять, категорій з історії первісного суспільства, а самостійне опрацювання матеріалу не викликає труднощів. Виконуються прості творчі завдання з історії первісного суспільства.

10-12 балів (високий рівень). Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності з історії первісного суспільства. Використовується широкий арсенал засобів для доведення своєї думки. Логічно і творчо викладається матеріал з історії первісного суспільства в усній та письмовій формі.

12. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

Основна література:

1. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. О. Б. Онишко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с.
2. Гончаров, В. Заборона дискримінації: питання законодавчого закріплення та застосування в Україні. Wrocławsko-Lwowskie Zeszyty Prawnicze. 2021. № 12. С. 157–167.
3. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
4. Панкевич О. Захист права людини на недискримінацію в практиці Європейського суду з прав людини. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2016. Вип. 3. С. 325–335.
5. Шуміло І.А. Міжнародна система захисту прав людини : навчальний посібник. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018 – 168 с
6. Разметаєва Ю.С. Доктрина та практика захисту прав людини : навчальний посібник . Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. – 364 с

Додаткова література:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про ратифікацію Протоколів № 12 та № 14 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод : Закон України. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T063435.html
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>
4. Конституція України. Науково-практичний коментар [текст] Станом на 15 травня 2018 р. / за заг. ред. Чижмарь К. І. та Лавриновича О. В. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2018. 290 с.
5. Речицький В. Права людини в Україні: критичний погляд на досягнуте. Право України. 2015. № 10. С. 79-87.
6. Молдован В.В., Чулінда Л.І. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина : навч. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 206

с.

7. Права і свободи людини і громадянина в Україні (доктрина Європейського суду з прав людини і Конституційного Суду України): навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 376 с.

Інформаційні ресурси:

<http://www.echr.coe.int> Європейський Суд з прав людини
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main> Сайт Верховної Ради України
(законодавство) <http://pravoua.com.ua/> Сайт журналу «Право України»
<http://www.ligazakon.ua/> Головний правовий портал України
<http://www.ccu.gov.ua> Сайт Конституційного Суду України
<http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадськ.